

De eerste keer dat ik Nick Schilder en Simon Keizer ontmoette, was als docent Nederlands aan het Don Bosco College in Volendam.

Het was september 2000, ze waren allebei vijftien jaar en ze waren net begonnen in 4 vvo. Enkele maanden later, tijdens de kerst-in, de jaarlijkse kerstviering voor de bovenbouwleerlingen, traden ze voor het eerst samen op. Niet lang daarna zouden ze betrokken raken bij een brand in een café aan de Volendamse dijk, een gebeurtenis die hun leven en dat van andere jongeren ingrijpend zou veranderen.

Uit hun eerste tijd bij mij in de klas zijn me twee scènes bijgebleven. De eerste speelde zich af nadat ik mijn haar nogal kort had laten knippen.

Uiteraard waren er verschillende leerlingen die een opmerking maakten over mijn coupe, maar de reactie van Nick en Simon ben ik nooit vergeten.

‘Het blijft moeilijk, hè maister, een goed kappertje vinden,’ zei Simon. Nog voordat ik daarop kon reageren, vulde Nick aan: ‘Maar ik zou de volgende keer wel even in de spiegel kijken als u uzelf knipt.’ Een duo, nog voordat ze het zelf in de gaten hadden. En ook al gewapend met de inmiddels bekende schalkse humor.

Mijn tweede herinnering is van iets later. Het moet ergens in november van datzelfde jaar zijn geweest toen ik hen allebei wees op hun nonchalante werkhouding. Hun belangstelling voor muziek ging te veel ten koste van hun aandacht voor de lesstof.

Ik maakte me niet zozeer zorgen om Nick en Simon, maar eerder om hun klasgenoten, die hun slechte voorbeeld misschien zouden volgen. De prestaties van Nick en Simon zelf leken er nauwelijks onder te lijden. Ze beloofden beterschap, wat in hun geval inhield dat ze de anderen niet meer al te veel zouden storen met hun gesprekken over de voor hen belangrijkste uitvinding in de

geschiedenis van de mensheid: muziek.

Na hun middelbareschooltijd kwam ik hun namen regelmatig tegen in het plaatselijke krantje, wanneer er weer een optreden van Nick & Simon in een kroeg aan de dijk werd aangekondigd. Die optredens op de dijk – de ‘dijkronde’, zoals ze het zelf noemen – zouden ze jaren blijven doen. ‘We hebben overall meerdere malen gespeeld. Ik geloof dat we alleen niet bij het Kruidvat hebben opgetreden,’ aldus Simon. Daarna volgden gigs in de regio Noord-Holland en daarbuiten.

Begin 2006 braken ze de landelijk door. Ze waren intussen van een voornamelijk Engelstalig repertoire overgestapt op een Nederlandstalig, en wat nog belangrijker was: ze schreven hun eigen nummers. Voor buitenstaanders was die doorbraak misschien verrassend. Hoe goed je ook bent, het is slechts voor een handvol artiesten weggelegd om het tot landelijke bekendheid te schoppen. Maar zelf hebben ze, vanaf het moment dat ze Nederlandstalig gingen zingen, niet meer getwijfeld. De muziek, hun stemmen, zichzelf: het plaatje klopte en ze wisten het. Daarbij werkte nog een belangrijke factor in hun voordeel: hun vriendschap met Jan Smit. Zijn populariteit steeg in die dagen tot ongekende hoogten. Hij vroeg hun mee te doen in zijn tv-soap en als voorprogramma tijdens zijn tour langs alle grote zalen in Nederland. Het duo Nick & Simon was daarvoor al bekend voordat hun muziek tot het grote publiek was doorgedrongen. De kroegen waarin ze optraden werden zaaltjes, de zaaltjes werden zalen, de zalen theaters. Al snel was het merk Nick & Simon net zo bekend als C&A of V&D.

We ontmoetten elkaar opnieuw in 2009, toen ze me vroegen om een kritische blik te werpen op enkele van hun songteksten voor het album *Fier*. Hoewel ze beiden taalliefhebbers zijn, waren ze bij het maken van hun eerste albums niet alert genoeg geweest op foutjes. Maar nu

duidelijk was geworden dat ze hun teksten jaren achtereen zouden moeten zingen, realiseerden ze zich dat elk missertje er een te veel was.

Eigenlijk ontstond op dat moment het idee voor dit boek. We besloten dat ik hen enkele jaren zou volgen. Ik zou meegaan naar kleine en grote optredens, en interviews houden met henzelf en hun familie, vrienden, kennissen, collega's, zakenpartners en iedereen die een rol van betekenis in hun leven speelde, om uiteindelijk te komen tot dit boek, dat hun tienjarig bestaan als duo zou opluisteren.

Het was en is niet de bedoeling om dit boek te zien als een definitieve biografie. Daarvoor zijn hun levens en hun carrière nog te veel in ontwikkeling. Wat ik ook niet wilde, was een kale opsomming van de feiten rondom Nick & Simon. Die zijn bij de meesten wel bekend, dus daarin lag geen uitdaging – en voor de geïnteresseerde lezer geen leesplezier. Waar het mij vooral om ging, waren hun persoonlijke visie en herinneringen waarmee die feiten ingekleurd kunnen worden. Daarbij heb ik ernaar gestreefd om recht te doen

aan hun beider persoonlijkheid. Nick & Simon vormen als duo dan wel een twee-eenheid – zozeer zelfs dat het blijkbaar nog steeds grappig is om je af te vragen wie nou Simon is en wie Nick – maar als één ding me de afgelopen jaren duidelijk is geworden, is het wel hoe verschillend ze zijn. Zó verschillend zelfs dat ik me er soms over heb verwonderd dat ze ooit het plan hebben opgevat om sámen muziek te gaan maken, en, belangrijker: dat ze inmiddels als duo al tien jaar zo intensief en succesvol samenwerken.

Voordat ik aan dit project begon, heb ik hun gevraagd wanneer ze dit boek als geslaagd zouden beschouwen. Daarop antwoordden ze, onafhankelijk van elkaar, min of meer hetzelfde: het moest niet alleen gaan over het succes van het duo Nick & Simon, maar ook over de individuen Nick Schilder en Simon Keizer, hoe ze denken, leven en voelen. Kortom, wie ze zijn.

Ik hoop dat dat gelukt is.

Klaas Bond, april 2016

Nick Schilder en de auteur bij de uitreiking van het vwo-diploma op 26 juni 2002.

De meeste mensen hebben data die hen altijd bijblijven, zoals de dag waarop ze hun eerste vriendje of vriendinnetje kusten, hun huwelijksdag of de geboortedag van hun kinderen. Soms zijn er ook minder goede herinneringen die je liever zou vergeten, maar die net zo krachtig zijn als de positieve. Een fataal ongeluk, een scheiding, het verlies van familieleden of vrienden – ook die zijn vaak sterk verbonden met een bepaalde datum.

Er zijn ook data die zich hebben vastgezet in het collectieve geheugen, in het hoofd van iedereen die deel uitmaakte van de geschiedenis van dat moment. Voor de oudsten onder ons geldt 10 mei als de dag waarop in Nederland in 1940 de Tweede Wereldoorlog begon. Voor de naoorlogse generatie geldt 22 november 1963 als de dag waarop de Amerikaanse president John F. Kennedy werd doodgeschoten, en misschien zal 17 juli voor altijd de dag blijven waarop in 2014 vlucht MH17 boven Oost-Oekraïne uit de lucht werd geschoten en 298 mensen het leven lieten, onder wie 196 Nederlanders.

Dé datum van de laatste decennia is ongetwijfeld 9/11, toen in 2001 in de Verenigde Staten vier vliegtuigen werden gekaapt en twee daarvan zich in de New Yorkse Twin Towers boorden. Er kwamen meer dan drieduizend mensen om; de wereld zou nooit meer hetzelfde zijn. Sindsdien geldt 9/11 als een scheur in de geschiedenis: je hebt de tijd ervóór en de tijd erna.

In Volendam is 1 januari 2001 ook zo'n datum. Voor iedereen die toen direct of indirect bij de cafébrand betrokken was, zijn de herinneringen aan die eerste dag van januari haarscherp en onuitwisbaar. Vraag het aan willekeurige Volendammers vanaf een bepaalde leeftijd, en ze weten te vertellen waar ze zich bevonden toen ze hoorden van de brand in het café aan de dijk.

Het verhaal begon de dag daarvoor, op 31 december 2000.

Nick Schilder had er zin in, die zondag. Het was behoorlijk koud, tegen het vriespunt aan, toen hij rond halfnegen 's avonds in z'n eentje op weg ging naar café 't Hemeltje aan de Haven. Die ochtend had hij zijn dagelijkse veertien kilometer hardgelopen, 's middags had hij een paar uur gitaar gespeeld. In zijn bloed ruiste nog een restje na van de euforie van anderhalve week daarvoor, toen hij met zijn klasgenoot Simon Keizer op school voor het eerst had opgetreden. Het enthousiasme waarmee hun liedje ontvangen werd, smaakte naar meer. Hij was zeventien jaar, voelde zich topfit en onoverwinnelijk. En het was feest! Oudejaarsavond moest gevierd worden, en uiteraard deed je dat in je stamkroeg met je vrienden en vriendinnen.

Net zoals in andere cafés betaalde je in 't Hemeltje een vast bedrag waarvoor je tot middernacht werd voorzien van drankjes en hapjes.

't Hemeltje bevond zich op de eerste verdieping van een pand waarin drie kroegen zaten. Onder de Volendamse jeugd was het de place to be.

Toen Nick de trap naar boven had genomen, zag hij dat het er al erg vol was. Zijn vrienden zaten aan de eerste tafel naast de ingang, bij de trap. Ze waren er al sinds zes uur. De elf jongens waren nogal verontwaardigd over de tafel die hun was toegewezen. Vlak bij de ingang was een slechte plek, omdat je daar constant werd gestoord door in en uit lopende mensen. Waarom zaten ze niet aan hun stamtafel, rechts achterin? Die bleek voor deze avond te zijn weggegeven aan een groep meiden. De vrienden hadden geklaagd bij de barkeeper. Ze zaten daar elke week, dus waarom nu niet? Maar hun protesten haalden niets uit. Op dit soort avonden werd er geen rekening gehouden met stamtafels; je mocht al blij zijn dat er überhaupt een tafel voor je beschikbaar was.

Hoewel er in de loop van de avond steeds meer jongeren bij kwamen en het eigenlijk gewoon te druk werd in zo'n kleine kroeg, was de sfeer uitstekend. Er werd volop met de muziek meegezongen, de dansvloer was constant bezet en er werd uiteraard flink gedronken.

Om klokslag middernacht ging de muziek uit en werd het nieuwe jaar met gelukwensen, omhelzingen en zoenen ingeluid. Om kwart over twaalf ging het gedempte licht uit en kwam het vuurwerk. Jongeren die aan de bar zaten staken sterretjes aan en begonnen daarmee te zwaaien. Nick zag het van een afstandje gebeuren. 'Het jaar daarvoor was dat ook zo,' herinnert hij zich. 'Ik was er niet blij mee, sterker nog: het gaf me een naar gevoel. Vuurwerk binnen afsteken vond ik gewoon niet zo'n goed idee.' Zijn aandacht werd opgeëist door een meisje dat hem naar een hoek van de dansvloer meetrok en een nieuwjaarskus wilde.

Toen hij plotseling achter zich wild gestommel hoorde, dacht hij eerst dat er een vechtpartijtje aan de gang was. Nick: 'Dat gebeurde daar nog wel eens. Toen ik omkeek, zag ik een vuurzuil en ik wist meteen dat het goed mis was.'

Er klonk geschreeuw. Op dat moment waren er meer dan driehonderd jongeren in het café, tot wie het vrijwel gelijktijdig doordrong dat er iets vreselijks gebeurde. In paniek daverden ze als een op hol geslagen kudde naar de trap, die de enige uitgang leek.

Ze vielen op en over elkaar heen. Ook Nick werd onder de voet gelopen.

Hij duwde mensen van zich af en probeerde kruipend een uitweg te vinden. In de daaropvolgende momenten verplaatste het vuur zich razendsnel via de kerstversiering – waarvan de dentakken inmiddels uitgedroogd en uitgezakt waren – door het café. Ademen was inmiddels onmogelijk geworden. De kerstverlichting was

uitgevallen, het was nu aardedonker en opeens ook doodstil. Een verstikkende rook drong Nicks mond en neusgaten binnen. Op dat moment besepte hij dat de situatie hopeloos verloren was.

Nick: 'Ik ging dood. Ik wist het, maakte het volledig bewust mee. We gingen er allemaal aan. Ik weet ook nog dat ik dacht: wat een kutdood is dit, sterven op zo'n smerige vloer.'

Het leek alsof alles zich vanaf dat moment in slow motion afspeelde, maar in werkelijkheid duurde het niet langer dan tientallen seconden. 'Het was alsof de tijd zich uitrekte,' weet Nick nog. 'Alles voltrok zich in een soort superslomo, elke seconde was vol indrukken. Daarom kan ik het me ook allemaal nog zo haarscherp herinneren, tot op de dag van vandaag. Het laatste wat ik ervoer, was berusting. Overgave. Het was een overweldigend gevoel dat nergens mee te vergelijken is.'

Maar zijn lichaam, gehard door zoveel uren training, weigerde zich zomaar over te geven aan de dood. De adrenaline joeg door zijn lijf. Nick kroop onder de lichamen die boven op hem lagen vandaan en kwam wankelend overeind, waarbij hij de rand van de bar vastgreep. Doordat iemand een raam had ingeslagen trok er nu een luchtstroom door het café die een hitte van een paar honderd graden in beweging bracht. Nick voelde de huid van zijn handen smelten; de pijn was verschrikkelijk.

Hij had nog het geluk dat hij een T-shirt met lange mouwen droeg: die beschermden zijn armen tegen de verzengende hitte.

Nick ging neer, en opnieuw probeerde hij op te staan. Zuurstof, adem! Langzaam kwam hij in beweging. De vloer lag bezaaid met lichamen. Verdwaasd baande hij zich een weg tussen de mensen door.

Er ging een nooddeur open. Hij bereikte de trap, die hem naar beneden zou leiden, naar bui-

ten, en dacht: niet te geloven, ik overleef dit.

Hij kwam terecht in een bar een stukje verder op de dijk, waar een van de latere 3JS, Jaap Kwakman, samen met de kroegbaas de eerste slachtoffers van de cafébrand opving. 'Nick was de allereerste die binnenkwam,' herinnert Jaap zich. 'Zijn huid droop van zijn vingers. Vreemd hoe levens elkaar kunnen kruisen. Als tienjarige was hij mijn gitaarleerling, hier stond hij als zeventienjarige zwaargewond voor me.'

In de minuut waarin het drama zich voltrok, had Simon Keizer hetzelfde merkwaardige, verwrongen tijdsbesef als Nick Schilder, het gevoel dat hij opeens langzamer leefde. 'Alles ging in feite heel snel, maar ik had zoveel gedachten in die seconden. Al mijn zintuigen leken een extra impuls te krijgen, alsof ze me volledig wilden doordringen van elk detail van de situatie.

Ik zat naast mijn toenmalige vriendinnetje Francisca aan de tafel, met mijn rug naar de bar. Eerst ging de muziek uit, toen klonk er geschreeuw. Ik draaide me om, al het licht ging uit. Aardedonker, paniek. Ik voelde de hitte op me af komen en pakte de hand van Francisca. Ik wilde haar niet loslaten, maar in het plotselinge gedrang kon ik haar hand onmogelijk blijven vasthouden. En toen werd ik erg kalm. Dat heb ik altijd in panieksituaties, lijkt het. Ik wist: warmte stijgt op, dus ik moet naar de grond. Rustig ademen. Maar er was geen zuurstof. Ik moest iets doen, anders zou ik het niet overleven. Het volgende moment kroop ik over mensen heen en ik voelde kerstversiering tegen mijn huid. Toen kreeg ik een beeld voor ogen, haarscherp, een krantenkop van de krant van morgen: "Honderden doden in Volendam", gevolgd door de gedachte: dit gaat mijn moeder niet trekken – een jaar na de dood van mijn vader. De overtuiging dat ik ging sterven was op dat moment zo sterk dat ik niet

anders kon dan eraan toegeven, mezelf eraan overgeven. Maar tegelijkertijd bleef ik, hoe gek het ook was, volkomen kalm.

Ik rolde opzij, belandde achter de bar. De rook trok wat weg, ik kon vage contouren zien. Bizar: van al die honderden in het café stond ik met twee van mijn vrienden, Martijn en René, achter de bar. René gebaarde dat we de kraan moesten opendraaien en er zuurstof uit moesten opzuigen. Dat hebben we gedaan, om en om. De gevolgen van wat er was gebeurd waren nog niet tot ons doorgedrongen; we vertelden elkaar hoe zwart en smerig we eruitzagen. De ramen werden ingeslagen. Voor ons hing een meisje over de bar. Haar kleren waren verbrand, haar huid was wit uitgeslagen. Ze vroeg om haar bril en had duidelijk niet door hoe erg ze eraan toe was. We hebben haar overgoten met water en brachten haar naar de uitgang, die intussen weer bereikbaar was.

Daar namen anderen haar van ons over. Ze zou diezelfde dag overlijden. We gingen terug en hebben nog een meisje naar buiten gebracht. Vlak bij de muziekinstallatie lag een jongen. Hij was volledig verbrand; alleen zijn riem was nog zichtbaar. We brachten hem naar de nooduitgang. Inmiddels was de brandweer gearriveerd. We mochten niet meer naar binnen. Nick heb ik niet meer gezien. Ik liep naar Hotel Spaander, waar ik destijds werkte, en ging naar binnen. Ik zat helemaal onder het roet. Toen de bedrijfsleider me zo zag binnenkomen, werd hij kwaad; hij dacht dat ik in de sloot was gesprongen of zo. Ik zei: "t Hemeltje is ontploft." Want zo voelde het. Er kwam nog een jongen binnen, die behoorlijk gewond was. Op dat moment begreep de bedrijfsleider dat het menens was. Toen ik mezelf afklopte, schoot me het gesprek te binnen dat ik een week eerder met mijn moeder had gevoerd. Vlak voor kerst had ik het velours overhemd gekocht dat ik nu droeg. "Het is wel mooi,

maar zo brándbaar," had ze gezegd. Waarop ik lachend had geantwoord dat ik niet van plan was om mezelf in brand te steken. Ik belde haar om te vertellen dat het met mij oké was. Ze begreep me niet zo goed, denk ik.

Onderweg naar huis zag ik dat Francisca werd opgehaald door haar vader. Er klonken sirenes. Ik besloot ook naar huis te gaan. Kort nadat ik thuis was gekomen, belden twee vrienden aan. Pas toen we elkaar snikkend in de armen vielen, besefte mijn moeder dat er iets verschrikkelijks was gebeurd. We probeerden na te gaan wie we hadden gezien na de fatale minuten. Van ons groepje hadden we Nick en Wim niet meer gezien.

Met de vader van een van mijn vrienden gingen we naar het Waterlandziekenhuis om te vragen of ze daar waren. Omdat we geen verwondingen hadden, werden we meteen weer weggestuurd. Thuis viel ik uitgeput op bed in slaap. Ik heb niet eens gedoucht, zo moe was ik. De volgende ochtend vertelde mijn zus dat er vijf doden waren, en ook dat Wim en Nick nog vermist werden. In mijn hoofd combineerde ik die twee gegevens.

Ik kon en wilde het me niet voorstellen, maar de afschuwelijke gedachte dat twee van mijn vrienden het niet hadden overleefd, drong zich meer en meer aan me op.

Gelukkig hoorde ik niet veel later dat Wim naar een ziekenhuis in België was overgebracht. Het tweede, verlossende telefoontje kwam van Nicks broer Sam: Nick lag in het AMC. Daarmee waren we compleet, godzijdank.'

Uiteindelijk vielen er als gevolg van de brand in café 't Hemeltje in dat eerste uur van 2001 veertien doden. Zo'n tweehonderd jongeren raakten gewond, variërend van licht tot zeer ernstig. De cafébrand dompelde Volendam in rouw.

Nick verbleef ruim drie weken in het AMC in

Amsterdam. Zijn handen vertoonden derdegraads brandwonden, maar wat de artsen vooral zorgende baarde was de longbeschadiging die hij had opgelopen. Daarom hielden ze hem in een kunstmatig coma. Simon had geen fysieke verwondingen.

Het vuur begon achter in het café, vlak bij de tafel waaraan eerder die avond een aantal meiden had gezeten. Die groep werd zwaar getroffen; sommigen stierven, anderen overleefden maar waren zwaargewond.

Het was de stamtafel van Nick, Simon en hun vrienden. Het leven als lugubere loterij.

Na die eerste dag van januari raakten Nick en Simon vervuld van een besef dat hen nooit meer zou verlaten en dat verregaande gevolgen zou hebben voor hun verdere leven. Het zou de basis leggen voor hun carrière in de muziek.

A portrait of a man with short dark hair and a light beard, wearing a white t-shirt and a dark blue jacket. He is looking directly at the camera with a neutral expression.

NICK OVER...

VOLLEDIGE NAAM Nicolaas Maria Schilder

VERNOEMD NAAR opa (van vaderskant)

GEBOORTEDATUM/-PLAATS 6 november 1983, om 21.15 uur, Volendam

STERRENBEELD Schorpioen

LENGTE 1,95 meter

GEWICHT schommelt tussen de 95 en 100 kilo

SCHOENMAAT 49

KLEUR OGEN bruin

TATTOOS geen, maar ik sluit niets uit; alleen: ik wil een heel bijzondere, en tot nu toe vind ik géén tattoo origineel genoeg

TICS het kraakbeen van mijn rechteroor aanraken

BESTE EIGENSCHAP integriteit en ambitie

SLECHTSTE EIGENSCHAP mijn gedrevenheid is soms een gevaar voor mezelf

VOLMAAKT GELUK wandelen met mijn gezin

GROOTSTE ANGST dierbaren verliezen

WAT ZOU JE AAN JEZELF WILLEN VERANDEREN mijn lichaamsbouw

LEVENSOTTO je leven wordt niet bepaald door tegenslagen, maar door hoe je daarmee omgaat

ZICHZELF

A portrait of a man with dark hair and a beard, wearing a black and white striped t-shirt and a dark green jacket. He is looking directly at the camera with a neutral expression.

SIMON OVER...

VOLLEDIGE NAAM Simon Nicolaas Keizer

VERNOEMD NAAR beide opa's (Sijmen) en mijn vader (Klaas)

GEBOORTEDATUM/-PLAATS 16 mei 1984, om 06.00 uur, Volendam

STERRENBEELD Stier

LENGTE 1,90 meter

GEWICHT op de gram af 80 kilo, al jaren

SCHOENMAAT 43,5

KLEUR OGEN groenbruin

TATTOOS binnenkant rechterbovenarm: Tibetaanse letters, yin en yang, daaronder: XIII

TICS aan het puntje van mijn neus zitten

BESTE EIGENSCHAP mijn doorzettingsvermogen als het gaat om muziek maken

SLECHTSTE EIGENSCHAP ik heb een kort lontje, maar ik bied wel vrij snel mijn excuses aan

VOLMAAKT GELUK tijdens een vrije avond met mijn vrouw naar een goede serie kijken

GROOTSTE ANGST dierbaren verliezen

WAT ZOU JE AAN JEZELF WILLEN VERANDEREN ik zou wat attenter willen zijn; dat moet in je zitten; bij mij zit er te weinig

LEVENSOTTO carpe diem (pluk de dag)

ZICHZELF